

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Βασικές Αρχές Δικαίου και Διοίκησης

ΤΟΜΟΣ Δ

Ζωή Παναγιωτάρα

Στοιχεία Εμπορικού Δικαίου

Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Ελληνικό Δημόσιο

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Στοιχεία Εμπορικού Δικαίου

Β΄ ΕΚΔΟΣΗ

Σημείωση

Το ΕΑΠ είναι υπεύθυνο για την επιμέλεια έκδοσης και την ανάπτυξη των κειμένων σύμφωνα με τη Μεθοδολογία της εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης. Για την επιστημονική αριότητα και πληρότητα των συγγραμμάτων την αποκλειστική ευθύνη φέρουν οι συγγραφείς, κριτικοί αναγνώστες και ακαδημαϊκοί υπεύθυνοι που ανέλαβαν το έργο αυτό.

Α΄ ΕΚΔΟΣΗ

Copyright © 1999

Για την Ελλάδα και όλο τον κόσμο
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
Οδός Παπαφλέσσα & Υψηλάντη, 26222 Πάτρα
Τηλ.: (061) 314094, 314226, Φαξ: (061) 317244

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΤΟΥ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ του Τόμου **Εμπορικό Δίκαιο**

Ακαδημαϊκός Υπεύθυνος για την επιστημονική επιμέλεια του υλικού
Ιωάννης Κίτης

Συγγραφή
Ζωή Παναγιωτάρα

Κριτική Ανάγνωση
Επαμεινώνδας Μαριάζ

Επιμέλεια στη Μέθοδο της Εκπαίδευσης από Απόσταση
Ιωάννης Κίτης

Γλωσσική Επιμέλεια
Μαρία-Χριστίνα Λόη

Φιλολογικός Έλεγχος
Ευαγγελία Αντωνάκη

Καλλιτεχνική Επιμέλεια
Γραφικές Τέχνες Γ. Συκάρης Α.Ε.Β.Ε.

Ηλεκτρονική Σελιδοποίηση
Γραφικές Τέχνες Γ. Συκάρης Α.Ε.Β.Ε.

Συντονισμός ανάπτυξης εκπαιδευτικού υλικού
και γενική επιμέλεια των εκδόσεων

ΟΜΑΔΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΕΡΓΟΥ ΕΑΠ/1997-1999

ISBN 960-538-087-0

*Σύμφωνα με τον Ν. 2121/1993
απαγορεύεται η συνολική ή αποσπασματική
αναδημοσίευση του βιβλίου αυτού ή η αναπαραγωγή του
με οποιοδήποτε μέσο, χωρίς την άδεια του εκδότη.*

Β΄ ΕΚΔΟΣΗ

Copyright © 2008

Για την Ελλάδα και όλο τον κόσμο

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Πάροδος Αριστοτέλους 18, 26335, Περιβόλα Πατρών

Τηλ.: (2610) 367300 / Φάξ: (2610) 367350

Για τη Β΄ αναθεωρημένη έκδοση επιπλέον των συντελεστών που πραγματοποίησαν την ανάπτυξη του διδακτικού υλικού της Α΄ έκδοσης, εργάστηκαν οι εξής:

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΤΟΥ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

της Β΄ έκδοσης του Τόμου

Στοιχεία Εμπορικού Δικαίου

Ακαδημαϊκός Υπεύθυνος του Προγράμματος Σπουδών

Ιωάννης Κεχαγιάς

Αναπληρωτής Καθηγητής Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου

Συντονιστής της Θεματικής Ενότητας, Επιστημονικός Επιμελητής

Χαράλαμπος Ανθόπουλος

Επίκουρος Καθηγητής Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου

Συγγραφή και Επιστημονική Επιμέλεια Επικαιροποίησης Β΄ έκδοσης

Ζωή Παναγιωτάρα

Κριτική Ανάγνωση

(κεφαλαίων 6 & 7)

Χαράλαμπος Αντωνιάδης

Γλωσσική Επιμέλεια

(κεφαλαίων 6 & 7)

Σοφία Μπακογιάννη

Καλλιτεχνική Επιμέλεια/Ηλεκτρονική Σελιδοποίηση

Άρτεμις Γλάρου

Συντονισμός ανάπτυξης εκπαιδευτικού υλικού

και γενική επιμέλεια των εκδόσεων

ΟΜΑΔΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΕΡΓΟΥ ΕΑΠ

ISBN: 978-960-538-778-5

Σύμφωνα με το Ν. 2121/1993 απαγορεύεται η συνολική ή αποσπασματική αναδημοσίευση του βιβλίου αυτού ή η αναπαραγωγή του με οποιοδήποτε μέσο, χωρίς την άδεια του εκδότη.

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Διοίκηση Επιχειρήσεων και Οργανισμών

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Βασικές Αρχές Δικαίου και Διοίκησης

ΤΟΜΟΣ Δ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Β' ΕΚΔΟΣΗ

ΠΑΤΡΑ 2008

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

Η Ζωή Παναγιωτάρα είναι απόφοιτη της Ελληνογαλλικής Σχολής «Jeanne D'Arc» και της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Είναι κάτοχος Master (LLM) στο Διεθνές Εμπορικό Δίκαιο του University of Kent, DEA στο Διεθνές Δίκαιο με ειδίκευση στις Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις του Universite de Paris II, Assas, DEA στις Διεθνείς Σχέσεις με ειδικότητα στη διπλωματία, του Universite de Paris I, Sorbonne και Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου για την «Ανοικτή και Εξα Αποστάσεως Εκπαίδευση». Είναι πιστοποιημένη εκπαιδεύτρια ενηλίκων από το Ε.ΚΕ.ΠΙΣ. Εργάστηκε ως δικηγόρος στο Παρίσι, ως ειδικός συνεργάτης του Υπουργού Γεωργίας και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, όπου υπήρξε και μέλος Νομοπαρασκευαστικών Επιτροπών, ως ειδικός συνεργάτης για την Ελληνική Προεδρία στην Ε.Ε. το 2003 καθώς και της Ειδικής Γραμματείας για την Κοινωνία της Πληροφορίας. Δίδαξε ως Μέλος Συνεργαζόμενου Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΣΕΠ), στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο/ Σχολή Κοινωνικών Επιστημών/ Θεματική Ενότητα Βασικές Αρχές Δικαίου και Διοίκησης (2001-2005). Εργάζεται στην Αθήνα ως νομική σύμβουλος της ΕΔΕΤ Α.Ε και άλλους φορείς.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	15
-----------------	-----------

I. Κίτης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Εμπορικό δίκαιο - Έμποροι, εμπορικές πράξεις και συμβάσεις	17
---	-----------

Σκοπός	17
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	17
Έννοιες-Κλειδιά	17
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις	18

Ενότητα 1.1

Οριοθέτηση της ύλης του Εμπορικού Δικαίου. Πηγές του Εμπορικού Δικαίου	19
1.1.1 Ύλη και διάρθρωση	19
1.1.2 Εξέλιξη - Πηγές	21
1.1.3 ΓΟΣ	23

Ενότητα 1.2

Εμπορικές πράξεις και εμπορικές συμβάσεις	25
1.2.1 Είδη των εμπορικών πράξεων	25
1.2.2 Πρωτότυπα εμπορικές πράξεις	26
1.2.3 Σύγχρονες μορφές εμπορικών πράξεων	28
1.2.4 Τραπεζικές εμπορικές πράξεις	29
1.2.5 Συνέπειες εμπορικότητας της πράξης	30

Ενότητα 1.3

Απόκτηση και απώλεια της εμπορικής ιδιότητας	32
1.3.1 Απόκτηση της εμπορικής ιδιότητας	32
1.3.2 Απώλεια της εμπορικής ιδιότητας	33
1.3.3 Συνέπειες της εμπορικής ιδιότητας	33
1.3.4 Συνέπειες της εμπορικής ιδιότητας και της εμπορικότητας της πράξης	34
Σύνοψη	36
Παράρτημα	37
Βιβλιογραφία	38
Οδηγός για Περαιτέρω Μελέτη	39
Νομοθεσία	39

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Εμπορικές εταιρείες 41

Σκοπός	41
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	41
Έννοιες-Κλειδιά	41
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις	42

Ενότητα 2.1

Η διάκριση προσωπικών και κεφαλαιουχικών εταιρειών και τα βασικά χαρακτηριστικά των δύο εταιρικών τύπων	43
2.1.1 Εταιρείες - Βασικά είδη - Διακρίσεις	43
2.1.2 Νομική Προσωπικότητα	45

Ενότητα 2.2

Οι βασικές μορφές προσωπικών εταιρειών: ομόρρυθμη, ετερόρρυθμη, αφανής εταιρεία	47
2.2.1 Ομόρρυθμη Εταιρεία	47
2.2.2 Ετερόρρυθμη Εταιρεία	49
2.2.3 Διατυπώσεις και συνέπειες δημοσιότητας Ο.Ε. και Ε.Ε.	50
2.2.4 Η αφανής εταιρεία	51

	Ενότητα 2.3
Η Ανώνυμη Εταιρεία	54
2.3.1 Σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας	55
2.3.2 Μετοχικό - Εταιρικό κεφάλαιο	56
2.3.3 Όργανα της Α.Ε.	57
2.3.4 Ισολογισμός - Διανομή κερδών	60
2.3.5 Λύση και εκκαθάριση της Α.Ε.	61

	Ενότητα 2.4
Η Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης	62
2.4.1 Σύσταση Ε.Π.Ε.	62
2.4.2 Όργανα της Ε.Π.Ε.	63
2.4.3 Δικαιώματα και υποχρεώσεις των εταίρων	64
2.4.4 Λύση και εκκαθάριση της Ε.Π.Ε.	65
Σύνοψη	66
Παράρτημα	67
Βιβλιογραφία	69
Οδηγός για Περαιτέρω Μελέτη	70
Νομοθεσία	70

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Βιομηχανική ιδιοκτησία	71
Σκοπός	71
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	71
Έννοιες-Κλειδιά	71
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις	71

	Ενότητα 3.1
Τα δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας και οι ιδιαιτερότητές τους	73
3.1.1 Χαρακτηριστικά και ιστορική διαδρομή των δικαιωμάτων της βιομηχανικής ιδιοκτησίας	73
3.1.2 Κτήση δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας	74
3.1.3 Αρχές και ορισμοί	75

Ενότητα 3.2

Το δικαίωμα στο σήμα: κτήση, απώλεια, παραχώρηση εκμετάλλευσης	77
3.2.1 Λόγοι απαράδεκτου σύμφωνα με τον ν. 2239/1994	79
3.2.2 Μεταβίβαση - Άδεια χρήσης σήματος	81
3.2.3 Σήμα και δικαστική προστασία	82
3.2.4 Συλλογικό σήμα και άλλα είδη σημάτων	83
3.2.5 Διακριτικός τίτλος - Ανώνυμα διακριτικά	85
3.2.6 Ενδείξεις γεωγραφικής προέλευσης	85

Ενότητα 3.3

Ευρεσιτεχνία, χαρακτηριστικά και κτήση της	86
3.3.1 Κτήση δικαιώματος	87
3.3.2 Μεταβίβαση - Άδεια εκμετάλλευσης	88
3.3.3 Απώλεια του διπλώματος ευρεσιτεχνίας	88
3.3.4 Δικαστική προστασία	89
3.3.5 Είδη διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας	89

Ενότητα 3.4

Επωνυμία	90
3.4.1 Αρχές που διέπουν την επωνυμία	90
Σύνοψη	92
Παράρτημα	93
Βιβλιογραφία.....	95
Οδηγός για Περαιτέρω Μελέτη.....	96
Νομοθεσία	96
Νομολογία	96

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Ανταγωνισμός	97
Σκοπός	97
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	97
Έννοιες-Κλειδιά	97
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις	97

	Ενότητα 4.1
Ο νόμος 146/1914 «Περί αθέμιτου ανταγωνισμού»	99
4.1.1 Η γενική ρήτρα του νόμου 146/1914	100
4.1.2 Επιχειρηματικές πρακτικές αντίθετες στα χρηστά ήθη	101
4.1.3 Παράνομος ανταγωνισμός	104
4.1.4 Προστασία κατά του αθέμιτου ανταγωνισμού	107

	Ενότητα 4.2
Η προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού	109
4.2.1 Η έννοια της επιχείρησης στον ν. 703/1977	110
4.2.2 Η ρύθμιση του άρθρου 1 του ν. 703/1977	111
4.2.3 Απαγόρευση καταχρηστικής εκμετάλλευσης δεσπόζουσας θέσης στην αγορά (άρθρο 2 του ν. 703/1977)	112
4.2.4 Η συγκέντρωση επιχειρήσεων	114
Σύνοψη	118
Παράρτημα	119
Βιβλιογραφία	120
Οδηγός για Περαιτέρω Μελέτη	120
Νομοθεσία	121
Νομολογία	121

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Αξιόγραφα	123
Σκοπός	123
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	123
Έννοιες-Κλειδιά	123
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις	123

	Ενότητα 5.1
Ορισμός, έννοιες και διακρίσεις αξιογράφων	125
5.1.1 Ορισμός	125
5.1.2 Είδη αξιογράφων.....	127

	Ενότητα 5.2
Η συναλλαγματική	130
5.2.1 Ατελής και λευκή συναλλαγματική	132
5.2.2 Μεταβίβαση συναλλαγματικής	133
5.2.3 Αποδοχή συναλλαγματικής	134
5.2.4 Πληρωμή συναλλαγματικής	134
5.2.5 Τριτεγγύηση - Παραγραφή - Αδικαιολόγητος πλουτισμός	135

	Ενότητα 5.3
Γραμμάτιο εις διαταγήν	136

	Ενότητα 5.4
Επιταγή	137
5.4.1 Μεταβίβαση της επιταγής	138
5.4.2 Εμφάνιση και πληρωμή της επιταγής	139
5.4.3 Αναγωγή, παραγραφή, αδικαιολόγητος πλουτισμός	140
Σύνοψη	141
Παράρτημα	142
Βιβλιογραφία	144
Οδηγός για Περαιτέρω Μελέτη	144
Νομοθεσία	145
Νομολογία	145
Συντομογραφίες	145

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Η προστασία του καταναλωτή	147
Σκοπός	147
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	147
Έννοιες-Κλειδιά	147
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις	148
	Ενότητα 6.1
Το γενικό πλαίσιο προστασίας του καταναλωτή	149

6.1.1 Ο νόμος 2251/1994	150
6.1.2 Ο θεσμός του Συνηγού του Καταναλωτή	151

Ενότητα 6.2

Οι ειδικές περιπτώσεις των συμβάσεων εκτός εμπορικού καταστήματος και των συμβάσεων από απόσταση	153
6.2.1 Συμβάσεις εκτός εμπορικού καταστήματος	153
6.2.2 Συμβάσεις από απόσταση	155
6.2.3 Συμβάσεις χρηματοοικονομικών υπηρεσιών από απόσταση	157

Ενότητα 6.3

Γενικοί Όροι των Συναλλαγών (ΓΟΣ).....	160
---	------------

Ενότητα 6.4

Ευθύνη του παραγωγού για ελαττωματικά προϊόντα και του παρέχοντος υπηρεσίες.....	164
6.4.1 Το άρθρο 6 του ν. 2251/1994	164
6.4.2 Η ρύθμιση του άρθρου 8 του ν. 2251/1994	166

Ενότητα 6.5

Προστασία υγείας και ασφάλειας των καταναλωτών.....	167
6.5.1 Η προστασία και ασφάλεια των καταναλωτών στο ν. 2251/1994.....	167
6.5.2 «Ψυχική υγεία των ανηλίκων»: η σημασία της νέας διάταξης.....	168

Ενότητα 6.6

Διαφήμιση και αθέμιτες εμπορικές πρακτικές.....	170
--	------------

Ενότητα 6.7

Οργανωτικές διατάξεις	173
Σύνοψη.....	176
Παράρτημα	177
Βιβλιογραφία	178
Οδηγός για Περαιτέρω Μελέτη	179
Νομοθεσία	180

Το ηλεκτρονικό εμπόριο	181
Σκοπός	181
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	181
Έννοιες-Κλειδιά	181
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις	182
Ενότητα 7.1	
Αρχική προσέγγιση του Ηλεκτρονικού Εμπορίου	183
7.1.1 Πεδίο εφαρμογής Π.Δ. 131/2003	184
7.1.2 Το εφαρμοστέο δίκαιο στις διαδικτυακές συναλλαγές.....	185
Ενότητα 7.2	
Ηλεκτρονικές συμβάσεις	188
7.2.1 Οι προϋποθέσεις για τη σύναψη των ηλεκτρονικών συμβάσεων.....	189
7.2.2 Η ολοκλήρωση της σύναψης της ηλεκτρονικής σύμβασης.....	190
7.2.3 Πώς προστατεύεται ο αποδέκτης υπηρεσιών - καταναλωτής και πώς ευθύνεται ο φορέας παροχής υπηρεσιών	192
Ενότητα 7.3	
Η ηλεκτρονική υπογραφή ως συστατικό στοιχείο του ηλεκτρονικού εγγράφου	194
7.3.1 Το σύστημα των ηλεκτρονικών υπογραφών στην Ελλάδα.....	195
7.3.2 Το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail).....	197
Ενότητα 7.4	
Τα ονόματα χώρου (domain names) στο διαδίκτυο	199
7.4.1 Η προστασία των ονομάτων χώρου	200
Σύνοψη	203
Βιβλιογραφία	204
Οδηγός για Περαιτέρω Μελέτη	205
Νομοθεσία	206